

שיחת השבוע

למה שלושה שבועות של אבל

בן מלך היודע וזוכר שהוא בן מלך, יחזור יום אחד לארמון המלוכה; אבל אם חלילה ישכח שהוא בן מלך איך יחזור?

ציפייה לגאולה ולבניין בית המקדש השלישי. חיים רוזנברג מרחובות והדגם שבנה

שוב, כמדי שנה בשנה בא לפיים השנים האחרונות, אנחנו מציינים בימים האלה את כאב החורבן והגלות, בשלושה שבועות של אבל. יש מי שאינם מבינים זאת. הלוא מדובר באירועים שהתרחשו לפני אלפיים שנים ויותר. בינתיים חזרנו לארץ ישראל, ירושלים נבנית ומשגשגת; מה פתאום שלושה שבועות של אבל?

אולם דווקא האבל בימי 'בין המצרים' ממחיש כי תפיסת הגלות אינה מסתכמת בהגליה פיזית מהארץ וכי הציפייה לגאולה היא מוטיב מרכזי בחיי העם היהודי. הכאב על הגלות והציפייה המתמדת לגאולה הם ציר מרכזי בתפיסת היהדות, ולכן חשוב כל-כך לציין מדי שנה בשנה את כל ימי המפתח בתהליך החורבן.

מהותה של הגלות

הגלות, במהותה הפנימית, היא מצב כולל שאינו נורמלי ואינו תקין. מאז החורבן שרויים העם היהודי בפרט והעולם בכלל במצב משובש, לא נכון, לא נורמלי. העובדה שלפעמים נדמה לנו שהכול שפיר - היא עצמה חלק משיבושי הגלות, שהחושך נדמה לאור והמר למתוק.

ההגליה הפיזית של עם ישראל מארץ ישראל היא רק אחד מביטוייה של הגלות הכוללת. עיקרה של הגלות הוא הסתר האמת ושיבושם של הדברים. מכיוון שיש גלות, גלה עם ישראל מארצו; חרב בית-המקדש; הגויים שונאים את היהודים במקום להעריך את תפקידם ולסייע להם; הרע גובר והטוב מתמעט.

הגלות גורמת שרוב הפוטנציאל האנושי מופנה לאפיקים שליליים ולא חיוביים. בגלל הגלות יש כל-כך הרבה פירוד לבבות ושנאת חנם. חורבן הבית הוא הסיבה שחיי תורה ומצוות עלולים להתפס כעול, במקום שיהיו הדבר הטבעי והנעים ביותר. כל אלה הם ביטויים של אותה גלות.

מקור כל צרותינו היא אותה גלות שהחלה לפני

אלפיים שנה ושעדיין לא בא קיצה. לכן אנו חורטים את תודעת הגלות עמוק כל-כך בנפשנו. שכן רק כאשר זוכרים וחווים היטב את הגלות יודעים מהי מהותו האמיתית של העם היהודי ומה הייעוד הגדול הצפוי לו.

לא לשקוע

אנו נוהגים דיני אבלות בשלושת השבועות שבין י"ז בתמוז לתשעה באב כדי שכל יהודי - מילד ועד זקן - יזכור ויחוש כי אנו חיים בגלות, כי המצב הנוכחי רע ומר (לעומת המצב האמיתי שבו העם היהודי צריך להיות), וכי עלינו להיות מלאי תפילה וציפייה לגאולה האמיתית והשלמה.

הימים האלה משמשים מורי דרך לכל השנה כולה. שלושת השבועות הללו הם רמזור אדום ותזכורת שעלינו לשנן בכל יום ובכל שעה. יהודי צריך להחדיר בנפשו את ההכרה שהמצב הקיים הוא גלות, מצב לא טבעי ולא נורמלי. יהודי צריך להשתוקק שכבר תבוא הגאולה.

עצם ההכרה הזאת מגינה על עם ישראל מפני שקיעה בגלות. בן מלך היודע וזוכר שהוא בן מלך, יחזור יום אחד לארמון המלוכה; אבל אם חלילה ישכח שהוא בן מלך וידמה שהוא איש המוני - איך יחזור למעמדו האמיתי, בשעה שכבר איבד את הרצון לכך? לכן צריך לזכור את הגלות ולצפות לישועה, ובפרט עכשיו שהיא קרובה כל-כך!

ספרים

מעדני דניאל

מאת הרב דניאל פלבני
בהוצאת הפקדתי שומרים

שישה כרכים על הלכות שבת, מאת ראש ישיבת 'הפקדתי שומרים'. הסדרה מבארת כל הלכה על-פי המקורות הראשונים והאחרונים, עד פוסקי זמננו. טל' 02:5822880.

המשפיע ר' שלמה-חיים

מאת הרב ישראל אלפנביין
בהוצאת המשפחה

שני כרכים המגוללים את תולדות חייו, משנתו והדרכתיו של משפיע ישיבות 'תומכי תמימים' במשך יותר מיובל שנים. 1034 עמ'. טל' 03:9606018.

אזכיר על הציון

מאת זאב ריטרמן
בהוצאת תורה אור

מתורת הרבי מליובאוויטש על ההשתטחות על הציון, לצד סיפורי מופתים שאירעו בזכותה. 351 עמ'. טל' 08:8602399.

תורת הלמידה המתוכנת

מאת הד"ר שמואל פורשטיין
בהוצאת ראובן מס

שורשיה של 'הלמידה המתוכנת' ביהדות ויישומיה בהעברת ערכים ויצירת המשכיות בין-דורית. 154 עמ'. טל' 02:6277863.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה באר-שבע אילת ניו-יורק

8:13	7:24	7:29	7:22	7:29	7:13
צאת השבת					
9:22	8:25	8:32	8:35	8:34	8:31
פרקי אבות: פרק א					

קייטנות חב"ד
ההרשמה בעיצומה
***3770**

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000
טל' 072:2770100 • פקס 03:9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

דרישת משה ותשובת הקב"ה

קודם שהוא דואג למינוי רועה לעם ישראל תחתיו.

קשר נצחי

המשל הזה מלמדנו שהקשר שבין יהודים לקב"ה הוא כמו קשר של בנים לאביהם, "בנים אתם לה' אלוהיכם". זה קשר תמידי ונצחי, שאין בו שינויים. לכן הוא צריך לבוא לידי ביטוי ב'קרבן תמיד', העולה לה' מדי יום ביומו, והוא הפועל "נחת רוח לפניי", עד שהוא בבחינת 'לחמי', לחמו של הקב"ה.

התפילות הן "במקום תמידים". יכול יהודי לחשוב שלא יקרה דבר אם יחסיר תפילה אחת ביום חול. מלמד אותנו המשל שהקב"ה מבקש ממש "צווה את בניי עליי", להקפיד להקריב "שניים ליום... תמיד", ושהקרבן הוא 'לחמי', ועד שזה חשוב יותר ממינוי רועה לבניישראל. מזה מובן כמה חשובה תפילה של כל יהודי, בין ביום רגיל בין בימים המיוחדים שבשנה, שעליידי זה נעשה "נחת רוח לפניי שאמרתי ונעשה רצוני".

(לקוטי שיחות כרך יג, עמ' 99)

כדי לתרץ זאת רש"י מביא משל מבת מלך שעמדה להיפטר מהעולם, "והייתה מפקדת לבעלה על בניה". ענה לה הבעל שיש חשש שהבנים "ינהגו בי מנהג ביזיון". לכן עליה לזרזם ולהזהירם שיכבדוהו. וכיצד? יאכילוהו לחם: "את קרבני לחמי".

תביעה תקיפה

משה רבנו נמשל ל'בת מלך', שאמנם במשך ימי חייה היא מבטלת את עצמה לפני בעלה, אבל בבוא עת פטירתה מתעורר בה התוקף של היותה 'בת מלך', ולכן היא תובעת בתקיפות מבעלה על בניה. כך עמד משה רבנו בתוקף ותבע מהקב"ה שימנה רועה לעדת ישראל.

משיב הקב"ה למשה את תשובת ה'בעל', שיש חשש שהבנים "ינהגו בי מנהג ביזיון". הלוא בניישראל כבר חטאו כמה פעמים ועברו על ציוויו של הקב"ה, ולכן צריך שמשה רבנו יזהירם ויצווה אותם על תפקידם למלא את רצון הבורא. עבודת הקרבנות אינה בבחינת מותרות ותענוג, אלא עניין חיוני והכרחי, ולכן הקב"ה דורש ממשל לדאוג למילוי תפקיד זה

לפני פטירתו ביקש משה מהקב"ה למנות במקומו איש על העדה. בקשתו נאמרה בלשון שהוא מעין ציווי: "יפקוד ה' אלוקי הרוחות". חז"ל אומרים שהקב"ה השיב לו על כך בפרשת הקרבנות: "צו את בני ישראל".

מסביר רש"י שבמילה 'צו' רמז הקב"ה למשה: "עד שאתה מצווני על בניי" (למנות להם רועה), "צווה את בניי עליי" (שלא ימרדו ב). הקב"ה הורה למשה לצוות בתוקף את בני ישראל שיזכרו אותו ויפעלו פעולות ממשיות להתקשרות עם הקב"ה עליידי עבודת הקרבנות: "את קרבני לחמי... תשמרו להקריב לי במועדו".

משל מבת מלך

כאן מתעוררת שתי שאלות: ראשית, כיצד העז משה לדבר אל ה' בלשון "יפקוד", שהוא מעין ציווי? ושנית, איך אפשר להשוות את בקשת משה, שהיא דבר הכרחי, כדי ש"לא תהיה עדת ישראל כצאן אשר אין להם רועה", לעבודת הקרבנות, שעניינה 'נחת רוח', עד שהקב"ה בא בטענה "עד שאתה מצווני על בניי, צווה את בניי עליי"?

אמרת השבוע

תואר יקר

רבי כלפון משה הכהן, רבה של גרבה, הלך פעם אחת ברובע היהודי ואזניו קלטו שיחה בין שני יהודים. אחד שאל את חברו: "רבי דויד, מה השעה?", וזה הציץ בשעונו והשיב לו.

בבואו אל בית הדין שלח הרב את השמש לקרוא לאותו דויד. היהודי בא, מבוהל מהזימון הפתאומי, והרב שאל אותו: "האם אתה תלמיד חכם?". השיב היהודי: "לא, יהודי פשוט הנני". אמר הרב: "אם כן, מדוע כאשר פנה אליך חברך בתואר 'רבי דויד' ענית לו, ולא העמדת אותו על טעותו? תואר זה שמור לתלמידי חכמים שעמלו רבות עד שזכו לו".

הרב קנט את היהודי בסכום סמלי והסביר: "אם כל יהודי בשוק ייקרא 'רבי', ייגרם מזה העדר הכבוד לחכמים הראויים באמת לתואר הזה".

פתגם חסידי

"עם ישראל ידקק לשתי גאולות: האחת, להוציא את ישראל מן הגלות; השנייה, להוציא את הגלות מתוך ישראל. והשנייה קשה מן הראשונה" (רבי אברהם מרדכי מגור)

קרבנות | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

שפע לעולם

"צו את בני ישראל ואמרת אליהם, את קרבני לחמי לאֲשִׁי" (במדבר כח,ב). הקרבנות נמשלו ללחם. כשם שהמזון מושך ומוריד את חיות הנפש לתוך הגוף, כך עבודת הקרבנות מושכת שפע אלוקי לעולמות.

(לקוטי תורה)

לחם לאנשיי

"את קרבני לחמי לאֲשִׁי". הקרבן הנרצה ביותר לפני ה' הוא "לחמי לאֲשִׁי", שתינתנו לחם לאנשיי ותדאגו ותעזרו לחלש ולנצרך.

(רבי פינחס מקוריץ)

ניחוח שלי

"ריח ניחוחי" (במדבר כח,ב). 'ניחוחי' מלשון ירידה, כמו 'נחות דרגא'. 'ריח ניחוחי' - ריח הקרבנות מוריד שפע אלוקי לעולם. והפסוק מדייק שזה 'ניחוח שלי', כי עבודת הקרבנות ממשיכה את מהותו ועצמותו יתברך כביכול, שישכון ויתגלה בעולם.

(לקוטי תורה)

עבודה מתמדת

"את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים" (במדבר כח,ד). גם בתקופות של 'בוקר' בחיים - תקופות מאושרות, וגם בתקופות של 'בין הערביים' - ימים קשים,

יש להתמיד בעבודת הקרבנות, קירוב לה' ודבקות בו יתברך.

(שיחות קודש)

שלא לקבל פרס

קרבן תמיד, המסמל את כללות הקרבנות, היה עולה, שהוא "כליל לה'". ללמדנו שאם אדם רוצה להגיע לדבקות אמיתית בה', עליו לעבוד את עבודתו "כליל לה'", שלא על מנת לקבל פרס.

(שיחות קודש)

כנגד האבות

"פרים בני בקר שניים ואיל אחד ושבעה כבשים" (במדבר כח,יט). "פרים" - כנגד אברהם אבינו, שנאמר בו "ואל הבקר רץ אברהם"; "אילים" - כנגד אילו של יצחק; "כבשים" - כנגד יעקב, שנאמר בו "והכִּשְׁבִּים הפריד יעקב".

(רש"י)

כל משאלותיך

"והקרבתם אֶשָׁה עולה לה'" (במדבר כח,יט). אם ההקרבה היא "אֶשָׁה", באש ובהתלהבות, אזי היא "עולה לה'" - הקב"ה מתעלה כביכול על ידה. זהו שנאמר (תהילים כ) "ימלא ה' - כל משאלותיך", כל משאלותיך ושיאפותיך יהיו מלאות בתשוקה עזה להגדיל את שמו של הקב"ה.

(קדושת לוי)

בזיעת אפין

התלונה שהתקבלה בתחנת המשטרה ברומניה הייתה מוזרה. "שלום, אני בעל המאפייה בעיירת המרפא בורסק", הציג הדובר את עצמו. "בעת האחרונה מבקר במאפייה מדי לילה אדם זר, ניגש אל התנור ומשליך לתוכו דבר מה".

יומנאי המשטרה רשם את הדברים, תוהה אם אינו נופל קרבן למתיחה, אולם המשך דבריו של המתלונן עורר את חושי: "האיש יהודי, ונראה רב מכוונ. גם לאחר שחשפנו את משינוי והזהרנו אותו כי נתלונן במשטרה, לא נבהל והוא מוסיף לבוא".

הכפר בורסק שברומניה הוא כפר מרפא ונופש ידוע, שופע מעיינות מים מינרליים, בעלי סגולות רפואיות. מיקומו בהרי הקרפטים, בלב כרי דשא ושלל פרחים, לצד עצי ארז עתיקים שגובהם חמישים מטרים, יוצר שלושה קסומה, ומושך אליו בימי הקיץ מבקרים רבים, ובהם יהודים שומרי מצוות, רבנים ואדמו"רים.

הגאון הרב נפתלי הלפרט שימש רבה של העיר סאטמר במשך עשרים שנה. הוא נולד בעיירה בורשה, במחוז מרמורש שבצפון-מערב רומניה. בניסיונים שרד מן השואה, לאחר שאיבד באושוויץ את אשתו ושבעת ילדיו.

אחר השואה בא לעיר סאטמר, נישא שנית לבתו של הרב שמואל פלדמן, מתלמידי החכמים שבעיר, ונולדה לו בת יחידה. ברבות הימים מונה לרב העיר וכל מחוז טרנסילוניה והרי הקרפטים. את כל כוחותיו השקיע בשיקום היהדות, בתחומי הכשרות, השבת, מקוואות, עירובין ועוד.

כך הוזמן עליידי ראשי הקהל, בראשות רבה הראשי של רומניה, הרב משה רוזן, לפקח על הכשרות בכפר בורסק ולדאוג לשאר ענייני הדת, בדרך שתתאים לכל היהודים הנופשים שם.

כדי להבטיח שהלחם המקומי לא יהיה בגדר 'פת נכרי', טרח הרב ללכת מדי לילה בלילה אל המאפייה המקומית, והיה משליך לתנור קיסם עץ. פעולה זו הופכת את היהודי שותף לאפייה ומוציאה את הלחם מגדר 'פת נכרי'.

זו לא הייתה משימה קלה. בדרך היה הרב עלול להיתקל בפורעי חוק, סתם שיכורים ואף חיות טרף. ובכל זאת הקפיד הרב הלפרט ללכת מדי

לילה בלילה בתקופת הנופש אל המאפייה המקומית, כדי להשליך את קיסם העץ אל תוך התנור. הוא היה מתגבר על החששות בהזכירו לעצמו את מאמר חז"ל "שלוחי מצווה אינם ניזוקים".

בימים ההם שלט הקומוניזם ברומניה. הסתבכות עם רשויות החוק גבלה בסכנה ממשית, במיוחד לגבי

יהודים. אך גם כשעובדי המאפייה הזהירו אותו כי יקרא למשטרה לא יתר הרב הלפרט על הביקור הלילי במאפייה, כדי לאפשר ליהודים לאכול לחם כשר.

לילה אחד, כשהרב בא אל המאפייה, כדרכו, והשליך את קיסם העץ אל תוך האש הבוערת בתנור, נשמעה לפתע קריאה מאחוריו: "עצור!". הוא

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

יתבטלו ויתהפכו

כל התעניות שנקבעו לזכר החורבן והגלות עתידות להיות חגים ומועדים, כדבר הנביא (זכריה ח,יט): "כה אמר ה' צבאות, צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים". הרמב"ם אומר זאת כהלכה פסוקה (סוף הלכות תעניות): "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח; ולא עוד, אלא שהם עתידים להיות יום טוב וימי ששון ושמחה".

דבר זה מעורר תמיהה: אפשר להבין, שעם בוא המשיח וביטול הגלות לא יהיה עוד צורך להזכיר את החורבן, וממילא יתבטלו הצומות הקשורים בו. אבל מה הסיבה שיהפכו לימי ששון ושמחה ולמועדים טובים? איזו סיבה תהיה לנו לשמח ולחגוג בימים אלה, שבהם נחרב בית המקדש ועם ישראל יצא לגלות?!

הטוב הפנימי

כאן בא לידי ביטוי עומק מהותם של הגלות והחורבן, שבפנימיותם טמון בהם טוב גדול ונפלא. אילו הגלות לא הייתה אלא עונש הכרחי, לא היה מקום להפוך את ימי החורבן לחגים ולמועדים, אלא לכל היותר להפסיק את הצער והאבל כאשר העונש מגיע אל קיצו. אולם בגלות ובחורבן יש תכלית עמוקה הרבה יותר – יש בהם טוב כמוס ונעלם, שיתגלה רק בבוא הגאולה. בגלל הטוב הזה ייהפכו ימי החורבן עצמם לימים טובים.

בתורת החסידות מובא על כך משל מרב היושב ומלמד את תלמידו, ופתאום עולה במחשבתו רעיון חדש, שמאפשר הבנה מעמיקה לאין ערוך של הסוגיה. באותו רגע מפסיק הרב, בלי אומר ודברים, את הלימוד עם התלמיד ושוקע בעצמו. הוא מתעמק ברעיון החדש, מתרכז בו לגמרי, ומתעלם לגמרי מהתלמיד, וזה מרגיש נטוש וזנוח. לגביו זה 'חורבן'. אולם כאשר יסיים הרב להתבונן ברעיון החדש וישלים את בנייתו, הוא יחזור אל התלמיד וילמד אותו את החכמה החדשה והמופלאה הזאת. או אז יבין התלמיד שלמעשה הרב לא נטש אותו, אלא להפך, מרוב אהבתו אליו נאלץ לעזוב לזמן מה, כדי לבנות את הרעיון החדש, שיאפשר לתלמיד להגיע לרמת הבנה עליונה ביותר.

משל זה ממחיש כיצד יכול דבר שנושא רע וכואב להתגלות כמקור של אושר ושמחה עצומה. באותו זמן שהרב עוזב את התלמיד התלמיד מרגיש כי קרה לו דבר רע וכואב, אך כאשר הרב חוזר אליו ביתר שאת ומלמדו את החכמה החדשה שהתעמק בה בשעה שהתנתק מתלמידו, כי אז חש התלמיד שמחה על שהרב עזב אותו והשיג בעבורו את החכמה המופלאה הזאת.

תכלית הגלות

גם הגלות והחורבן נושאים בתוכם טוב נפלא. במבט חיצוני הם עונש על חטאיהם של ישראל, אך בעומק הדברים הגלות היא שלב מעבר לקראת אור הגאולה. דווקא עליידי הגלות והחורבן עם ישראל יכול לזכות להתגלות האלוקית המופלאה שתהיה בזמן הגאולה, ואז יתברר בעצם שהיה כדאי לעבור את הגלות והחורבן כדי לזכות לאור נפלא זה.

כיום הגלות היא דבר רע ומר, ואנו חייבים לבקש מהקב"ה כי יוציאנו ממנה. יתרה מזו, אסור לנו כיום לחשוב שטוב להישאר עוד רגע בגלות כדי שעל ידי כך נזכה ליותר שפע בזמן הגאולה. לכן אנו מתאבלים בימים המציינים את הגלות.

אולם בזמן הגאולה, כשיתגלה לעין כול מה נוצר ונתהווה עליידי תקופת הגלות, יקויים הפסוק (ישעיה יב,א): "ואמרת ביום ההוא, אוך ה' כי אפנת ב' – אז נודה לה' על עצם החורבן והגלות, מכיוון שאז נראה את הטוב שהיה טמון בהם. לכן בבוא הגאולה ייהפכו הצומות עצמם לימי ששון ושמחה ולמועדים טובים.

נפנה בבהלה אחורה וראה לפניו קצין משטרה רומני ובידו אקדח.

"מה מעשיך כאן?! האם אתה מכשף?!", שאג הקצין. בלי להמתין לתשובה המשיך: "את התשובות כבר תספר לחוקר. אתה עצור!". הוא פקד על הרב להתלוות אליו. בלי אומר ודברים התקדמו השניים לעבר מכונית המשטרה, ובינתיים נרגע הרב מעט וסידר את מחשבותיו.

לפתע פנה אליו הקצין בטון שקט: "שמענא, אני מבין שאתה רב. אם תיתן לי הסבר מתקבל על הדעת למעשיך, אולי אשחרר אותך".

מוחו של הרב עבד בקדחתנות, כיצד יסביר לקצין הרומני את הבעיה באכילת 'פת נכרי', במיוחד על רקע היחס של הקומוניזם ליהדות. באותו רגע נצנץ במוחו רעיון.

הוא פנה אל הקצין בחביבות ואמר: "הלוא אתה יודע כי אנחנו מאמינים בתורה ומקיימים את דבריה ככתבם וכלשונם. כלל חשוב נאמר בתורה – 'בזיעת אפין תאכל לחם'. אנו מאמינים כי על אדם לעמול כדי להשיג את לחמו. יהודי אינו מורשה לאכול לחם חנם, אם לא עשה מלאכה כלשהי, ולו קלה ביותר, למען השגת לחמו.

"מכיוון שהיהודים המבקרים בעיירה הם בתקופת נופש בה ואינם עוסקים מלאכה, נאסרה עליהם אכילת לחם. לשם כך מינו אותי הנופשים, שאהיה נציגם לעשות מלאכה קלה, כהשתתפות בהכנת הלחם. לכן אני בא לכאן מדי יום לזרוק אל התנור את קיסם העץ. בכך אני משתתף במלאכת אפיית הלחם והדבר מאפשר ליהודים לאכול ממנו".

דבריו של הרב הרשימו את הקצין, והוא ראה אותם עולים בקנה אחד עם ערכי העמל והעבודה של הקומוניזם... הוא היה מרוצה לגלות כי הרב הנכבד טורח כליכך מתוך נאמנות לעקרונות שהם מיסודות המדינה...

יחסו של הקצין אל הרב השתנה מן הקצה אל הקצה. הוא נפרד מהרב בלבביות ואף הצהיר בחגיגות: "מהיום והלאה לא תצעד לבד בלילה. שוטרים מטעמי ילוו אותך עד למאפייה וחזור, ואף אתן בידך אישור רשמי המתיר לך להיכנס למאפייה בכל עת".

הרב הלפרט עלה בערוב ימיו לארץ ישראל, ונפטר בשם טוב בכ"ג בתמוז תשמ"ח. יהי זכרו ברוך.

(תודתנו לשולח הסיפור, חתנו הרב משה טירר)

סיפורי גבורה של ניצולים

באירועים האלה שמע סיפורי גבורה מדהימים. "בעבר הדגישו מעשי גבורה של מלחמה בנאצים", הוא אומר. "כיום אתה שומע הרבה יותר סיפורי גבורה רוחנית, כוחה של אמונה ועוד. גבורה היא גם הכוח לשקם את החיים אחרי כל הזוועות, לעלות לארץ ולהקים משפחה".

מלחמת העולם השנייה הסתיימה. חיילים רוסים שנכנסו למחנה ההשמדה בפולין מצאו שם ניצולים כחושים ששרדו מן התופת. החיילים הניחו לפנייהם תפוחי אדמה מהבילים ועוד דברי מאכל. הניצולים התנפלו על המזון ואכלו ממנו ברעבתנות שאינה יודעת שובעה.

"ניצחנו! בואו תניחו תפילין!", נשמע לפתע קול של נער, שהצליח להסתיר זוג תפילין לאורך כל המלחמה. קומץ ניצולים צעד בעקבותיו. הם העדיפו את התפילין מהארוחה הדשנה. כשסיימו להתרפק על התפילין חזרו לאכול, ונדהמו לגלות את חבריהם מתפתלים בייסורים, ומהם שכבר אינם בין החיים. במהרה התברר שבולמוס של אכילה אחרי שנים של רעב עלול להיות קטלני. "בזכות אותה הנחת תפילין ניצלו חיי", סיפר אחד הניצולים. "אחרי שראינו את מה שאירע הכרחנו את עצמנו לאכול מעט מעט, על-אף הרעב".

כוחה של אמונה

את הסיפור הזה שמע המפיק המוזיקלי קובי דרזי (34) מניצול שואה, במפגש עם ניצולים. במסגרת עבודתו הכין ליווי מוזיקלי לסיפורי ניצולי שואה. "למשל, כשסיפרו על רכבות המוות, שילבתי אפקט שמזכיר שקשוק רכבת, בצורה עדינה", הוא מסביר. דרזי, חבר קהילת חב"ד באלעד, חזר בתשובה לפני יותר מעשר שנים, ובין השאר עסק בהפקת סיפורי ניצולים באירועים לזכר השואה.

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

אבלות בשבת

שאלה: האם יש מנהגי אבלות הנוהגים גם בשבתות של בין המצרים?

תשובה: לעניין אבלות פרטית פסקו הפוסקים שהשבת נכללת בימי האבלות של ה'שבעה', מכיוון שאסורים בה דברים שבצנעה, כמו לימוד תורה ודברים שבין איש לאשתו, אך אין לנהוג אבלות בפרהסייה בשבת.

בשולחן ערוך נאמר: "טוב להיזהר מלומר 'שהחיינו' בין המצרים על פרי או על מלבוש, אבל על פדיון הבן אומר, ולא יחמיץ המצווה". והוסיף הרמ"א: "וכן בפרי שלא ימצא אחר תשעה באב, מותר לברך ולאכול בין המצרים".

עיקר הטעם לזה הוא מפני שהימים האלה קשים לישראל, ולא רצו לומר "שהחיינו... לזמן הזה". לפי המקורות המובאים ב'משנה ברורה' ו'ילקוט יוסף' אפשר לברך בשבת, אך לפי האריז"ל יש להימנע

אזון קשבת לניצולי שואה. ר' קובי דרזי

משפט שדה לפעוט

סיפורי הניצולים גם מגוללים את האכזריות הבלתי-ינתפסת של הנאצים. "ניצול אחד סיפר שראה במרעיניו ילדה גרמנייה, בתו של קצין נאצי, שהתלוננה על פעוט יהודי בן שנתיים שלקח ממנה בובה. הפעוט הובא ל'משפט שדה' והוצא להורג", הוא מספר.

אחת השאלות העולות בכל מפגש כזה היא מה נתן את הכוח לשרוד בתנאים נוראים כאלה. "יש המציינים את האמונה כמקור הכוח. אחרים מספרים כי המחשבה על המשפחה היא שהחזיקה אותם. ויש האומרים שדווקא האדישות שפיתחו לזוועות אִפשרה להם להישאר בחיים", אומר קובי.

שאלה שהיא תשובה

דרזי, שכבר היה בתהליך מתקדם של התקרבות לאמונה ולשמירת מצוות, נחשף במפגשים האלה גם לשאלות שהשואה הותירה בלב הניצולים. "מכיוון שחבשתי כיפה, הייתי כתובת לטענה

הידועה 'איפה היה אלוקים בשואה'. פעם אחת הניצולים ממש תבעו ממני תשובה", הוא מספר. "לא ידעתי מה לענות. מה אפשר לומר לניצולים שראו זוועות נוראות כאלה?"

"בסיום המפגש, שבמהלכו סיפרו הניצולים בהרחבה את סיפורם, נטלתי את המיקרופון ואמרתי: 'אם חלילה אין מאמינים שיש בורא ומנהיג לעולם ושיש דין ויש דיין, על מה הכעס? עצם הזעקה שלכם מעידה על אמונה פנימית עמוקה'. בקהל השתררה שתיקה וזוה נסתיים המפגש. הדברים שאמרתי יצאו מן הלב, כי זה מה שהרגשתי באותו רגע".

סודות הגאולה
 כל מה שצריך לדעת על הגאולה וביאת המשיח
 ספר מרתק, מאיר עיניים, כתוב בסגנון קולח ובהיר, ניקוד מלא
 טל' 1-700-704120

ללמוד לשנות לייעץ באמת!
 תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית
 בית הספר בנשיאות הרב יצחק גינזבורג שליט"א. תכנית לימודים חד-תלת שנתית להכשרה מקיפה בתחומי היעוץ והעזרה הנפשית.
 מחזור 7 תשע"ד

מסתיימת ההרשמה לקורסי המבוא!
 הקורס כולל 3 מפגשים
 תל אביב: החל מ"ח תמוז. נשים - בבוקר. גברים - בערב.
 ירושלים: החל מ"ג תמוז - נשים, החל מ"ז תמוז - גברים.
 חיפה ורחובות: החל מ"ד תמוז - לנשים בלבד.

02-5662323
 www.torathanefesh.org
 תורת הנפש
 לפי שיטת הבעל שם טוב

מהפכת הבריאות הגיעה ל חב"ד
 כל הלב לכל אחד
 גפן בס"ד 077-444-7777
 שלוחה מס' 5

מעוניין לקנות ספרי תורה פסולים
 (גם מיועדים לגניזה)
 וכן כלי כסף, רימונים לס"ת, כתרים, אצבעות, מגילות אסתר פסולות ועוד...
 052-9772525